

Protocol tegen pesten

Het protocol tegen pesten beoogt via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken en daarmee het geluk, het welzijn en de toekomstverwachtingen van kinderen daadwerkelijk te verbeteren.

Onder pesten wordt in dit protocol verstaan:

Een leerling wordt gepest als een andere leerling, of een groep leerlingen, vervelende of gemene dingen tegen hem of haar zegt.

Het is ook pesten als een leerling wordt geslagen, geschopt, bedreigd, opgesloten of b.v. buiten de groep wordt gesloten. Pesten kan gebeuren zowel fysiek, verbaal als non-verbaal.

Het is pesten als het regelmatig gebeurt en als het moeilijk is voor de leerling die gepest wordt om zich te verdedigen (machtsverschil).

Beleid Basisschool St. Willibrordus

Wat is pesten?

Bij echt pesten gaat het om de combinatie van:

- **Machtsverschil:** de gepeste is jonger, kleiner, minder sterk, minder weerbaar, minder machtig of staat tegenover een meerderheid.
- **Schade:** er ontstaat emotionele, lichamelijke of materiële schade.
- **Langdurig:** het pesten houdt niet na een keer op maar gaat lange tijd door.
- **Herhaald:** het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op één slachtoffer gemunt hebben.
- **Opzet:** de pester weet meestal heel goed dat het om pesten gaat maar gaat er (zoveel mogelijk buiten het zicht van de leiding) bewust mee door.

Hoe dan ook:

Pesten is een vorm van (verbaal) geweld en gebruik van geweld is in onze school niet acceptabel.

In dit plan van aanpak worden achtereenvolgens beschreven:

- Welke preventieve maatregelen we nemen.
- Op welke wijze de signalering plaatsvindt.
- Welke vervolgstappen er ondernomen worden in geval van pesten.
- Begeleidingstips.

Preventief gedeelte

Jaarschema ter bevordering sociale emotionele ontwikkeling

- Op 1^e teamvergadering worden de Speelplaatsregels opgefrist. (schoolinfo-ond.inh.-ped. klimaat)
- In schoolweek 1 of 2: Alle groepen maken een klassenprotocol. Samen met de kinderen stel je klassenregels op die je op een creatieve manier laat verwerken. Op de productie zetten de kinderen hun naam. De resultaten worden vervolgens 3 weken in de hal tentoongesteld (uitdragen). De rest van het jaar hangt het protocol in de klas en kan er bij voorvallen naar verwezen worden.
- Het voorbeeld van de leerkracht (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar de verschillen aanvaard worden en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken.
- Jaarlijks bezoeken de interne contactpersonen (Mariëlle en Nancy) in week 4 of 5 de groepen 5-6-7-8 om hen te vertellen over de inhoud/taken van een ICP. Mariëlle plant dit in onderling overleg.
- Na de herfstvakantie afname “sociogram” en “vragenlijst over pesten”. De resultaten worden door de leerkracht in kaart gebracht. Waar nodig “stappenplan aanpak pestgedrag” uit het pestprotocol opstarten.
- In november en mei wordt scol (Sociale Competentie ObservatieLijst) ingevuld.
- Indien nodig worden resultaten vanuit sociogram/Scol in 10-minutengesprek besproken. De resultaten worden eerst met de ouders besproken en daarna eventueel met het betreffend kind.
- Leerkracht observeert en handelt gericht n.a.v. opbrengst sociogram/Scol. Indien nodig kan het sociogram in maart nogmaals afgenomen worden.
- Individuele gesprekjes met kinderen voeren. Gr 1-2-3 doen dit gedurende het schooljaar tussendoor tijdens speeltijd, werklessen e.d. Gr. 4-8 gepland voor het 1^e rapport. Er wordt vooraf een gerichte vragenlijst door de kinderen ingevuld. Gesprekjes groep 8 gaan deels over het voortgezet onderwijs.
- Cyberpesten: in maart wordt in groep 6-7-8 een gastles verzorgd rondom cyberpesten. Verspreid over het jaar krijgen de groepen 5-8 in 2017-2018 vijf lessen rondom mediawijsheid aangeboden.
- Dagopening: o.a. aandacht voor het schoolbreed hanteren van omgangsregels. Eén regel staat gedurende drie weken centraal. Deze wordt ook via de nbr. kenbaar gemaakt.
- Surveilleren: we surveilleren actief tussen de leerlingen. Werkt preventief. Er zijn per klas kleine spelmaterialen aangeschaft, te gebruiken tijdens speeltijd. Groep is zelf verantwoordelijk voor haar materialen. Jaarlijks eenmalig aanvulling van materialen.
- We stellen een lijst op met “good practice” ideeën waar elke leerkracht uit kan putten.
- Lessen uit “kinderen en hun sociale talenten”. Gemiddeld 15 lessen verdeeld over het jaar.
- Mariëlle en Daniëlle hebben training sociale vaardigheden gevolgd. Mariëlle: Rots en Water (gr. 5-6); Daniëlle Kiezel en druppel (gr. 2-3). Medio schooljaar wordt een training verzorgd voor kinderen die een extra steuntje kunnen gebruiken.
- Groep 7 krijgt het programma Meidenvenijn aangeboden, verzorgd door Mariëlle.
- Groep 8 krijgt ter voorbereiding op de overstap naar het VO een weerbaarheidstraining aangeboden door Leon Lommen.

Signalering van pestgedrag

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- ❖ *altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen*
- ❖ *zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot*
- ❖ *een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven*
- ❖ *briefjes doorgeven, emailtjes, msn/chatten, (cyberpesten)*
- ❖ *beledigen*
- ❖ *opmerkingen maken over kleding*
- ❖ *isoleren*
- ❖ *buiten school opwachten, slaan of schoppen*
- ❖ *op weg naar huis achterna rijden*
- ❖ *naar het huis van het slachtoffer gaan*
- ❖ *bezittingen afpakken*
- ❖ *schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer*

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Om pestgedrag aan te kunnen pakken, zijn drie afspraken erg belangrijk:

Regel 1: Word je gepest? Vertel het aan de leerkracht.

Een belangrijke stelregel is, dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

- ❖ je mag niet klikken, maar..... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen.

Regel 2: Zie je dat er gepest wordt? Vertel het aan de leerkracht.

Dit wordt niet gezien als klikken. Dit noemen we: **elkaar helpen!**

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Heeft een leerkracht het idee dat er sprake is van onderhuids pesten dan stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

Regel 3: Samenwerking ouders en leerkracht zonder bemoeienissen

School en ouders halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Curatief gedeelte

Als kinderen elkaar pesten, proberen zij en wij:

1. Er eerst zelf (en samen) uit te komen.
2. Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.
3. De leerkracht bespreekt het probleem eerst afzonderlijk en brengt de partijen vervolgens bij elkaar voor een verhelderingsgesprek. Samen wordt geprobeerd de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. De ouders worden hierover geïnformeerd.
 - ❖ Door gesprek: bewustwording wat het pesten met de ander doet;
 - ❖ Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde;
 - ❖ De leerkracht maakt het probleem ook bespreekbaar in de groep. De andere kinderen kunnen ook actief optreden als zij pestgedrag zien.
4. Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling. Er volgt een gesprek met ouders en kind. Er volgt op enig moment straf:
 - ❖ Een of meerdere pauzes binnen blijven;
 - ❖ Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn;
 - ❖ Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem;
5. De leerkracht bespreekt het probleem samen met de deelteamleider. Samen zoeken zij naar handelingsalternatieven voor de leerkracht, het gepeste kind en de pester. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. Daarnaast biedt de leerkracht altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig met de ouders, en/of de deelteamleider, en/of externe deskundigen.
6. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals een gedragsdeskundige van het BCO, de schoolarts van de GGD, Bureau jeugdzorg,
7. Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden. In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Begeleidingstips

Begeleiding van de gepeste leerling

- ❑ Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- ❑ Nagaan hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij zelf voor en na het pesten.
- ❑ Huilen of heel boos worden is een reactie die de pester wil uitlokken. Het kind laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- ❑ Zoeken en oefenen van een andere reactie, bv. je niet afzonderen.
- ❑ Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- ❑ Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- ❑ Sterke kanten van het kind benadrukken.
- ❑ Belonen als een kind zich anders/beter/sterker opstelt.
- ❑ Praten met de ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester(s).
- ❑ Het gepeste kind niet overbeschermen. Hiermee wordt het kind juist in een uitzonderingspositie geplaatst, waardoor het pesten zelfs kan toenemen.
- ❑ Inschakelen hulp: sova-trainingen, Jeugdzorg, huisarts, GGD,

Begeleiding van de pester

- ❑ Praten: zoeken naar de reden van het pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- ❑ Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- ❑ Excuses aan laten bieden.
- ❑ In laten zien welke leuke/sterke kanten de gepeste heeft.
- ❑ Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel. Straffen als het kind wel pest, belonen als het kind zich aan de regels houdt.
- ❑ Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de stop-eerst nadenkenhouding, of een andere manier van gedrag aanleren.
- ❑ Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind: wat is de oorzaak van het pesten?
- ❑ Zoeken van een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- ❑ Inschakelen hulp: sova-trainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD

Adviezen ouders van gepeste kinderen:

- ❑ Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- ❑ Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- ❑ Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- ❑ Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- ❑ Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- ❑ Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Adviezen ouders van pesters:

- ❑ Neem het probleem van uw kind serieus.
- ❑ Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- ❑ Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- ❑ Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- ❑ Besteed extra aandacht aan uw kind.
- ❑ Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- ❑ Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- ❑ Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- ❑ Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- ❑ Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- ❑ Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- ❑ Geef zelf het goede voorbeeld.
- ❑ Leer uw kind voor anderen op te komen.
- ❑ Leer uw kind voor zichzelf op te komen.